

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro
potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S.
Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, &
singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione
praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agr., 1684

Decisio XLV. De materiâ exemptionis beneficii à iurisdictione
ordinariorum, & de naturâ confirmationis, & aliis de quibus in Summario.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61921](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61921)

DECISIO XLV.

De materiâ exemptionis beneficii à jurisdictione ordinariorum, & de naturâ confirmationis, & aliis de quibus in Summario.

R. P. D. Pirovano,

Cæsaraugustana Camerariæ.

Veneris 26. Novemb. 1632.

SUMMARIUM.

1. Beneficium quando semel est exemptum à jurisdictione ordinarii, semper remanet derogatum juri illi competenti.
2. Privilegiorum innovationes, confirmationes, & approbationes, nullum jus de novo tribuunt.
3. Confirmatio semper presupponit aliquid prius esse, quod confirmetur.
4. Privilegia ad futura non extenduntur, & num. 16.
5. Clausula, & pro potiori cautela, posita in confirmatione, nihil plus tribuit, quam ipsa confirmatio, si sit inferia ad paritè supplicationem, absque cognitione causa, & Principi certa scientia.
6. Concessio nova, in concessione privilegii non suffragatur si non consistat de privilegio confirmato.
7. Confirmatio etiam ex certa scientia non tribuitur ad ignorata.
8. Confirmatio, quando dicatur emanasse ex certa scientia Principis.
9. Confirmatio facta ex certa scientia operatur, ut ea, que valuerunt, approbentur, & que valida non sunt recipiant robur ex confirmatione, & num. 10.
11. Jus quesitum alicui de jure speciali, vti

- vel de jure communi, non potest ei tolli absque derogatione regulae de iure quasi.
12. Verba, perpetuo, & totaliter, sunt apta comprehendere quodcumque jus.
 13. Exemptionis gratia est de sui natura praeiudicialis.
 14. De subreptione aut defectu voluntatis dari non potest absque oris aperiitione, quando in concessione est sublata facultas, contrarium dicendi vel opponendi.
 15. Clausula, salva canonica iustitia alicuius, non operatur ut tollat expressè concessa.
 17. Concedentis voluntas, & propositum ex quibus deprehendatur.
 18. Vicarius Episcopi non habet facultatem conferendi beneficia.
 19. Dicitio omnis, est universalis, & nihil excludit.
 20. Dicitio omnis, si quid non includeret, non esset verum dicere, quod omnia includat.
 21. Totum, sive universale, sive generale, sive integrale, inferi quamlibet suam partem.
 22. Ordinarius in Collegiatis non confert, sed vacantia beneficia sunt de simultanea collatione Praelati, & Canonorum & num. 23.
 24. Ordinarius in collegiatis, tunc solus confert, quando beneficium vacans non fuit dotatum de beneficiis ad Ecclesiam pertinentibus, sed ad aliam Ecclesiam.
 25. Beneficia in Ecclesia Collegiata presumuntur dotata de bonis propriis Collegiata.
 26. Dominium anterius probatur, etiam per duas enunciaturas antiquissimas.
 27. Verbum duximus, prolatum à Principe, significat, quod ipse adhibuerit cognitionem, in eo quod asserit.
 28. Verba, assigno, & in perpetuum valere concedo, quid inferant.
 29. Beneficia sine auctoritate Ordinarii, & dotis assignatione, erigi non possunt.
 30. Dos beneficio censetur constituta ab eo, qui tenebatur.
 31. Observantia debet probari in speciali casu, de quo agitur.

Consuetudine Domini standum esse in decis. 2. Junii 1631. quia nedom Camera-ria de qua agitur, est exempta à jurisdictione Ordinarii vigore litterarum Sixti V. sed ulterius, quia pertinentia collationis ad eundem non spectat: cum non proberetur beneficium fuisse dotatum de aliis bonis, seu beneficiis, quam ad Collegiatam spectantibus.

Verba enim Bullae Sixti sunt amplissima. Nam postquam idem Pontifex litteras Apostol. Clementis VIII. inferas, ac aliorum Pontificum, Monasterio, Priori, & Conventui concessas auctoritate Apostol. approbavit, confirmavit, & innovavit.

vavit : ac omnes & singulos tam juris , quàm facti defectus (si qui interven-
xint) suppleto decrevit , illas perpetuo valere , & tenere , & inviolabiliter
ac perpetuo observari debere : & post suppressionem litis , tunc inter Collegi-
tam , & Archiepiscopum Caesaraugustanum in Rotâ vertentis addidit sequentia
verba. Uterius pro potiori cautela , & suffragio Monasterium Beatae Mariae & Euse-
bii huiusmodi , ac illius Prioratum , dignitates & officia , nec non singula loca , &
Canonicales portiones , ac beneficia ; omniaque , ac singula Castra , terras , ru-
bana quaecumque similiter praesentia & futura : ac Priorem , & Canonicos , nec non Ca-
merarium , Capellanumque Regium nuncupatum , omnes & quoscunque Clericos
seculares , obtinentes in titulum , vel commendam , quascunque dignitates , & officia
regularia ipsius Monasterii Beatae Mariae : ab omni iurisdictione , dominio , & juris-
dictione , visitatione , correctione , & auctoritate & potestate praedicti moderni , & quo-
rumcunque Archiepiscoporum Caesaraugustanorum , pro tempore existentium , suorum-
que vicariorum , & officialium eximimus , & totaliter liberamus .

Ex quibus verbis , cum aperte legatur Cameraria perpetuo exempta , &
totaliter liberata à jurisdictione , & imperio Archiepiscopi , semper remanet de-
rogatum iuri ordinario competenti , C. Abbate ubi Panormi. numer. 3. Lap. alleg. 315.
numer. 7. Vital. de supplen. neglig. Pral. in rubr. numer. 16. Solva de benef. par. 2. quæ-
st. 22. numer. 45. Gonral. super reg. 3. gloss. 23. num. 20. Rota in Ferrar. Prioratus , quæ-
st. 308. num. 4. par. 1. recent.

Non obstat , quod approbatio , confirmatio & innovatio facta per Clemen-
tem , quoad litteras Innocentii , Eugenii , & Alexandri nihil plus tribuit , quàm
quod in eisdem litteris datum fuit , Cassid. decis. unica num. 2. de confirm. util. vel inutil.
Rota decis. 70. 2. numer. 6. par. 1. divers. & 229. numer. 11. par. 2. recent. Dec. cons. 341. num.
7. dicens confirmationem semper praesupponere aliquid prius esse , quod confirmat-
ur : sed in eorum litteris non contineri exemptionem Camerariae , neque potuisse
contineri , dum non esset tunc erecta , ex quo privilegia ad futura acquirenda non se
extendunt , Hostien. & Ioan. Andr. in cap. cum Capella. de privileg. clausulam vero ,
& pro potiori cautela , insertam in eisdem litteris Clementis , post approbationem ,
confirmacionem , & innovationem litterarum Pontificum praedecessorum , in
quâ eximitur Cameraria , de qua agitur , appositam fuisse ad partis supplicationem ,
absque causa cognitione , & Pontificis certâ scientiâ quæ pariter nihil plus tribuit ,
quàm ipsa confirmatio , in ordine ad confirmatum , Cassid. eadem decis. 1. de con-
firm. util. Berrian. cons. 181. numer. 6. lib. 3. affirmans , novam concessionem in con-
cessione privilegii non suffragari , si non constet de privilegio confirmato , &
intelligitur , salvo jure tertii , & quatenus valida sit , & recipit eandem interpre-
tatio-

naturâ præjudicialis, dum Papa intelligit totale præjudicium, semper sustinetur ab
 que derogatione regulæ, *Dec. consil. 113. numer. 7. Cassad. de privil. decis. 762. num.*
 4. *Rota decis. 240. numer. 22. par. 1. divers.* Et cum hac distinctione Domini transi-
 runt in *Andrien. decimarum. 14. Decemb. 1607. coram bon. mem. Patriarcha Marce-*
nado in Albanen. beneficiorum. 27. Jani 1614. coram me, & in Bononen. usus fructu. 21
Maii 1625. coram Domino meo Decano, & quod magis est, hodie dari non possunt
 de subreptione, aut defectu voluntatis abque oris aperiitione, quia in concessio-
 ne fuit derogatum, & sublata facultas contrarium dicendi, aut opponendi, & in-
 terpretandi, *Capua. q. decis. 134. numer. 4. par. 3. Put. decis. 50. numer. 5. lib. 1. & 377. in*
fine lib. 3. Seraph. decis. 351. & 764. nu. 1.

Clausulæ autem, quæ leguntur in concessionibus trium Pontificum, videlicet
salva Canonica iustitia Episcopi Cesar. augustani: deservire non possunt ad conferen-
 tionem juris conferendi Camerariam; Nam quidquid sit de interpretatione prædi-
 14) *ctorum verborum, quando materiae sunt compatibles cum expressis in concessio-*
ne; non autem, ut tollant expressè concessa, ut in præfenti legitur de Cameraria
Oldrad. cons. 330. in fine Paris. consil. 70. numer. 12. lib. 1. Put. decis. 183. lib. 3. Menck-
conf. 2. numer. 57. Attamen ex alio non suffragatur: quia Cameraria tanquam
 16) *fundata de anno 1195. ut partes admittunt, non præservatur ex clausulis anti-*
riorum concessionum, quæ se non extendunt ad postmodum erigenda, Hosten.
in cap. cum Capella. numer. 5. de privil. & ibidem Ioan. Andr. numer. 5. Abbas
numer. 5. & Card. numer. 1. Alex. consil. 158. ubi sub numer. 15. admittit conclusionem,
 quando agitur de præjudicio tertii.

Et eo minus relevat ponderatio, quod hujusmodi exemptio restringatur ad ju-
 risdictionem contentiosam, non autem ad voluntariam, prout est jus conferendi
 propter verba proëmil, in quo mentio fit solum de jurisdictione exco-
 17) *di in Monasterium, Castra, terras, homines: ex quo facillè desumitur vo-*
 luntas, & propositum concedentis, *Decian. consil. 30. numer. 9. lib. 3. Menck-*
 18) *presumpt. 2. numer. 4. lib. 6. ac etiam propter eorundem verborum directio-*
 nem in personas, nempe Vicarios, non habentes in jure facultatem conferendi,
cap. finali de offic. vicar. in 6. Gonzal. ad reg. 8. gloss. 5. §. 3. numer. vicesimo quintum
aliis.

Quia verba amplissima litterarum tam Clementis, quam Sixti in primis
 litteris ibi: *ab omni jurisdictione, dominio, & superioritate penitus, & omnino*
eximimus, & liberamus. & in secundis ibi: *ab omni jurisdictione, dominio, &*
superioritate omnino, & perpetuo eximimus, & totaliter liberamus: non parviuntur
 hujusmodi restrictionem, aut limitationem; dum non esset omnis jurisdic-
 19) *tionis omnino & totaliter sublata, si remaneret voluntaria, pertinens ad jus conferendi*
 refer-

reservata. Nam si de omni jurisdictione agatur, illa dictio, omni, est univer-
salis, & nihil excludit, l. i. ubi omnes, ff. de leg. i. Dec. conf. § 97. numer. 1. dicens, quod
si quid non excluderetur, non esset verum dicere, quod omnia veniant, *Surd. latif-
sime cumulat. conf. 73. num. 62. & seq.*

Et similiter si totaliter debet collegiata esse exempta, & liberata, sive totum
sit universale, sive generale, sive integrale, semper infertur in quolibet suam par-
tem, *Gloss. in §. 1. instit. de societ. quæ de istâ dictione loquitur & in l. Lucius ff. de
fund. instr. Surd. decis. 78. numer. 12. Cuman. conf. 10. in fine, Nat. conf. 160. numer. 30.
lib. 1. Bertaz. de claus. instr. claus. 27. Covar. lib. 1. cap. 2. numer. 5. nec ratione ad-
jecti, videlicet, Vicariorum, mutant naturam: quia prius de Archiepiscopis
habentibus facultatem conferendi facta est mentio; & deinde de vicariis, ad quos
facultas prædicta per mandata specialia transire poterat, ut plenius Collegiatae esset
consultum.*

Secundò principaliter collegiata hujusmodi fundat intentionem suam in
jurisdictione. Quia in Collegiatis Ordinarius non confert, sed vacantia sunt
de simultanea collatione Prælati & Canonicorum, *Cassad. decis. vigesima secunda de
præben. numer. 3. Bisign. decis. octava, eod. tit. Rota decis. 4. de concess. præben. in nov. Pur.
decis. 130. lib. primo, in novis, Mohed. dec. 27. de præben. Selve de benef. part. secunda,
quæst. vigesima secunda, & idem fuit resolutum in causa Casarangustana Canoniciatus, 18.
Aprilis 1603. coram Episcopo Aurbaten, & plenius in Gerunden. juris conferendi, 18.
decima Martii 1630. coram Domino meo Queipo. & ed. clarius, quia verlamur in Ec-
clesiâ Canonicorum Regularium sancti Augustini, propter Bullam Benedicti XII.
in novo Bullario, Tom. 1. fol. 197. in qua expressè disponitur, quod collatio sit
simultanea inter Prælatum & Canonicos: & convenit cum simili dispositione juris,
à Prælat. sine consensu Capituli. Selve ead. quæst. 22. numer. 45. Gonzal. gloss. 7.
num. 7.*

Non obstat, quod ab eadem conclusione communiter recedatur, quan-
do beneficium in Collegiata dotatum fuit de beneficiis ad Collegiata non perti-
nentibus, sed ad aliam Ecclesiam, prout dicitur in præfenti probari; ut tunc
ordinario dotanti, ut prius remaneat facultas conferendi, *Abb. Cap. suggestum,
numer. 3. de jure patronatus, Rota decis. 600. numer. 3. par. 2. recent. & idem videtur
firmatum in Callien. juris conferendi. 14. Maii 1661. coram bo. mem. Francisco
Ubaldo.*

Quæ conclusio est vera, sed probatio domini deficit. Nam si de jure con-
tendatur, urget præsumptio contra Archiepiscopum; quia in Collegiata præsu-
muntur beneficia dotata de bonis propriis Collegiatae, *Abbas in cap. cum Ecclesia
Vulco*

Vulveran numer. 8. de elect. Pui. decis. 313. numer. 3. lib. 3. in nov. Capitul. de
 226. par. 2. *Solus de benef. quest. 21. numer. 13. par. 2.* Si verò agatur de dicitur
 probatione domini; quod bona assignata non pertinerent ad collegiatam
 neque hoc justificatur, sed potius contrarium quoad Ecclesiam de Magallon. &
 Borata apparet de anteriori dominio collegiatæ, ex duabus enunciativis antiquis
 25. quæ leguntur in duobus indultis Alexandri III. usque de anno 1171. & 1179.
 quæ in antiquissimis solent probare, etiam quod emanaverint ad supplicationem
 partis per illa verba: *vestris supplicationibus inclinatis.* Nam quando Papa
 bona, quæ sub protectione Sedis Apostolicæ suscipere intendit, subdendo, *quæ*
 27. *duximus exprimenda vocabulis,* quamvis *Franc. in c. si Papa numer. 4. de privileg.*
in 6. & Pui. decis. 427. lib. 2. dubitaverunt de relevantia hujus probationis; im-
 men veriorum Rota semper sequuta est in *Spolitana bonorum 13. Junii 1608. cum*
Penia, quæ est 142. & 145. part. 4. divers. & plenius in Theatina jurisdictio-
405. & 683. par. 1. recent. in quibus ponderatur illa clausula: quæ duximus exprimen-
da vocabulis.

Hereditates verò, quæ assignantur ultra dictas duas Ecclesias cum suis perti-
 nentiis, pariter non apparent de dominio Archiepiscopi, nisi probetur eadem facta
 prius in dominio ejusdem propter effectum translationis domini, quæ causari non
 potest ab eo, qui illud non habet. *L. cum res c. de probat. L. non est novum ff. de acqui-*
rerum domin. specul. in titulo de act. sen. pet. S. sequitur, n. 25. Afflict. dec. 40. num. 3. Sord.
dec. 122. num. 4.

Demum si fundamentum desumatur ex ipsa erectione hujus Cameratiæ, facta
 per Raymundum Episcopum Cæsaraugustanum de anno 1195. in qua leguntur ver-
 28. ba: *Assigno, & in perpetuum valere concedo:* inferentia domini significationem in
 transferente, *dec. conf. 640. num. 6. Paris. consil. 33. num. 16. lib. 3.* qui loquuntur de
 verbo: *Assigno: & Menoch. consil. 191. num. 8. & præsumpt. 34. num. 31. lib. 3.* idem
 firmans de verbo: *Concedo,* facile corrui, si attendatur, quod Episcopus intervenit
 ad autorizandam erectionem, non autem ad simpliciter consignandam dotem, ex
 qua jus patronatus acquiritur.

Beneficia enim sine auctoritate Ordinarii, & dotis assignatione, erigi non
 29. possunt. *C. nemo. ubi glos. in verbo veniat, & c. nullus de consecrat. dist. 1. Calderin. consil.*
ultimo de jure patronatus, Rocchus eodem titulo in verbo pro eo, quod de Diacensium con-
sensu. Et eo casu dos censetur constituta ab eo, qui tenebatur, nempe ab Ecclesia
 30. Collegiata, quæ petebat erectionem. *Alciat. reg. 1. præsumpt. 50. & Menoch. præ-*
sumpt. 18. n. 8. lib. 1. & hæc ipsa præsumptio, juvatur aliis adminiculis supra relatis
 respectu Ecclesiarum de Magallon. & Borata.

Neque contraria præsumptio potest defendi pro Ordinario, ex observan-
 31. tia subsequuta. Nam collationes datæ in summatario Pauli, vel sunt de aliis benefi-
 ciis, &

ciis, & observantia non suffragatur, quia debet probari in specie de cameraria, non autem de aliis in genere. *Roland. consil. 80. numer. 10. lib. 1. Becc. consil. 96. numer. 7. Suid. consil. 354. numer. 6.* aut sunt de eadem Cameraria, prout dantur, una scilicet de anno 1534, & alia duæ de anno 1557. & istæ ultimæ Lupi, & Ferdinandi Archiepiscoporum non sunt productæ in forma probanti, neque effectuatæ; prima vero, quæ fuit Francisci Archiepiscopi non sufficit; quia alia contrariæ supervenerunt. Ac demum si quid roboris inferret, id totum fuit sublatum per exemptionem Sixti V. subsequutam, à qua usque in præsentem diem non dantur collationes de hac cameraria factæ per Archiepiscopos, quæ effectuatæ, & validæ sunt.

Ecce utraque parte informante fuit resolutum.

Ad Quæst. XIII. Additio.

Exemptio concessa simpliciter an eximat universaliter, ultra casus particulariter ab auctore tactos addegeneralem distinctionem; aut enim quæritur, utrum exemptio indefinita sit universalis extensive; & distinguendum est inter exemptionem purè personalem, & realem sive mixtam: nam exemptio personalis concessa indefinitè & generaliter est universalis respectu omnium locorum, adeo ut locum habeat etiam cum exempti delinquant, contrahunt, aut res sita est extra locum exemptum; realis autem & mixta, quantumcunque verbis generalibus concepta semper intelligitur cum præservazione supradictorum trium casuum per cap. volentes, de privil. in 6. tit. Fagnan. in cap. ex parte numer. 45. & 49. & in cap. voluntas, de privil. in 6. tit. Fagnan. in cap. ex parte numer. 45. & 49. & in cap. voluntas, numer. 8. & numer. 11. de privil. Rota decis. 164. numer. 1. & seqq. par. 7. recent. aut quæritur num exemptio indefinita sit universalis intensivè quoad omnia jura Episcoporum; & dicendum est regulariter non esse universalem, cum semper intelligatur præservatum Episcopo jus visitandi. *Marescot. Var. resol. lib. 2. cap. 15. num. 2. & 3. Rota decis. 2. de cens. in antiq. & dec. 220. num. 22. par. 9. recent.* nisi vel illius juris fiat specialis mentio, vel ipsum privilegium conceptum sit verbis universalibus, & præsertim geminatis. *Fagnan. in d. cap. ex parte numer. 31. & 32. de privil.* & similiter in quavis exemptione Ecclesia non censetur eximi populus nec Presbyter gerens curam populi. *Cap. per exemptionem de privil. in 6.* quod & aperte disponitur in *Conc. Trid. c. 11. sess. 25. de regularibus.* ubi tam regulares quàm sæculares animarum curam personarum sæcularium exercentes subiciuntur Episcopo quoad ea, quæ d. curam